

o. diakon Bogdan PIETNOCZKA, OSBM (Warszawa)

MUZYCY BAZYLIANIE
(МАТЕРІЯЛИ ДО БІОГРАФІЧНОГО СЛОВНИКА
СПІВЦІВ І МУЗИК ДАВНЬОЇ УКРАЇНИ)

W 2004 roku znany specjalista muzyki cerkiewnej prof. Jurij Jasinowski opublikował artykuł, w którym podjął się próby usystematyzowania materiałów dotyczących mnichów, w tym bazylianów, którzy wnieśli pewien wkład w rozwój muzyki cerkiewnej na Ukrainie i Białorusi¹. W tym samym numerze *Kalofonii* zapoczątkował także publikację materiałów biograficznych dotyczących muzyków działających na Ukrainie². Profesor Jasinowski wykorzystał bogaty materiał źródłowy zgromadzony podczas swoich wieloletnich prac nad rękopisami irmologionów. Zebrane dane uzupełnił informacjami z opublikowanych przez o. Jozafata Skrutnia³ i o. Borysa Bałyka⁴ zbiorów biogramów bazylianów z XVII i XVIII wieku.

Ta cenna inicjatywa zasługuje na uwagę i kontynuację. Ważnym uzupełnieniem był artykuł Iryny Gerasymowej dotyczący osoby wybitnego bazyliana Tomasza Szewerowskiego⁵. Iryna Gerasymowa w części biograficznej wykorzystała źródło nieznane prof. Jasinowskiemu, a mianowicie *Pominnik albo wizerunek śmiertelności ludzkiej przez opisanie wielebnych ojców i braci...* znajdujący się w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej (РНБ) w Petersburgu (sygnatura Pol. F.I.47).

¹ Юрій Ясіновський. Матеріяли до історії церковного співу монастирів України та Білорусі // *Καλοφωνία* 2 (2004) 22–55.

² Tenże. Матеріяли до біографічного словника співців та музик давньої України // *Καλοφωνία* 2 (2004) 272–274.

³ Йосафат Скрутень, ЧСВВ. *Життєписи Василян* [=Analecta OSBM I (1924), fasc. 1–4], s. 105–130, 284–291; II (1927), fasc. 1–4, s. 123–138; 376–401; III (1928), fasc. 3–4, s. 496–520; IV (1932), fasc. 1–2, s. 219–236.

⁴ Борис І. Балик, ЧСВВ. «*Катафальк чернечий*» *василян XVII–XVIII ст.* [=Analecta OSBM VIII (1973), fasc. 1–4], s. 67–98; XII (1985), fasc. 1–4, s. 269–310.

⁵ Ирина Герасимова. Жизнь и творчество белорусского композитора Фомы Шеверовского // *Καλοφωνία* 5 (2010) 57–66.

Iryna Gerasymowa wykorzystała ten rękopis na potrzeby swojego artykułu traktującego o Szewerowskim. W tym niezwykle cennym rękopisie autorstwa dwóch bazylianów (Jan Olszewski i Antoni Zawadzki), którzy niemal wszystkich opisanych współbraci znali osobiście, znajdujemy wspomnienie także o innych bazylianach odznaczających się zdolnościami muzycznymi.

Zarówno w wyżej wymienionych, jak i innych materiałach biograficznych traktujących o bazylianach, znajdujemy wielu zakonników niemal zawodowo zajmujących się muzyką. Udało się ustalić dość pokaźną listę bazylianów pracujących jako muzycy, śpiewacy, pisarze irmoologionów, a nawet kompozytorzy. Przy tym nie uwzględniliśmy wszystkich osób, przy których zaznaczono, że byli muzykami, a tylko tych, którzy zajmowali się muzyką w sposób ciągły, sprawując odpowiednie stanowiska. Jeśli dodać do tego materiał zebrany przez prof. Jasinowskiego (w naszej pracy nie powtarzaliśmy opublikowanych przez niego nazwisk), to zauważymy, że bazylianie znacząco interesowali się muzyką i dbali o kulturę muzyczną w swoich klasztorach. Niewątpliwie rozumieli ją na swój sposób, o czym może świadczyć obecność orkiestr i organów, ale z całą pewnością przykładali do tego dużą wagę.

Nie wydaje się, aby rozwój muzyki instrumentalnej zniszczył u bazylianów kulturę śpiewu cerkiewnego. Jak mogliśmy się przekonać, wśród bazylianów przepisywano irmoologiony, byli też doskonali śpiewacy, a podczas wizytacji sprawdzano poziom znajomości śpiewu oraz sposób odprawiania nabożeństw. Można znaleźć argumenty świadczące o tym, że w XVIII wieku ogólny poziom znajomości irmoologionu wśród bazylianów nie był zadawalający, a organy w cerkwiach stawały się coraz popularniejsze⁶. Jednak przegląd materiału dokumentalnego pokazuje, że jednocześnie było wśród nich wielu zakonników obeznanym z cerkiewnym śpiewem.

Kultura muzyczna tworzona przy klasztorach bazylikańskich dotąd pozostawała poza zainteresowaniem badaczy. Wszystko, co tworzyli bazylianie, bardzo łatwo osądzano. Tymczasem warto zauważyć, że bazylianie tworząc orkiestrę skupiali wokół siebie grupę młodych, zazwyczaj biednych chłopców, którzy uczyli się gry na instrumentach i zdobywali wiedzę ogólnie muzyczną. Tacy młodzi muzycy później wzbogacali życie muzyczne danego terenu, a dla większości z nich orkiestry bazylikańskie były jedynym miejscem, gdzie mogli rozwinąć swoje umiejętności.

⁶ Warto odnotować, że w 1695 roku podczas procesu kanonicznego Metropolity L. Załęskiego dwaj bazylianie (M. Doroszkowski i J. Hutorowicz), zapytani o muzykę przy katedrze w Wilnie, zgodnie odpowiedzieli: *organów nie ma, bo w naszym obrządku nie są używane* (Описаніе документовъ Архива Западнорусскихъ уніатскихъ митрополитовъ, т. I: 1470–1700. Санкт-Петербургъ 1897, с. 391).

Kolejnym elementem, który warto odnotować, jest planowe użycie muzyki i śpiewu przez bazylianów przy katechizacji, misjach i pobudzaniu życia religijnego wśród wiernych. Mieliśmy okazję wspomnieć o tym przy okazji pracy duszpasterskiej o. Korneliusza Sroczyńskiego⁷. Nie mniejsze znaczenie miał śpiew w pracy innego teoretyka i praktyka misji o. Tymoteusza Szczurowskiego. W tym kontekście nie może dziwić, że właśnie w środowisku bazyliańskim powstał sławny *Bohohłasnyk*. Wciąż jednak zadziwia brak zainteresowania muzyczną działalnością bazylianów, który wykroczyłby poza ten jeden, wybitny zbiór pieśni. Wydaje się, że Cerkiew Grecko-Katolicka w XVIII wieku wypracowała swój własny porządek muzyczny. W późniejszych latach został on całkowicie zaprzeczony i zniszczony, jako obcy i nietolerowany przez osoby sprawujące władzę. Wiele w tym zasługi bpa Józefa Siemaszki, który we wszystkich elementach życia religijnego starał się upodobnić Cerkiew Grecko-Katolicką do modelu obowiązującego w Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej, co miało na celu całkowite złączenie obu Cerkwi, dokonane w Rosji w roku 1839. Pod hasłem walki z zapożyczeniami z Kościoła Zachodniego, w roku 1833 biskup Józef zwolnił wszystkich muzyków ze służby przy katedrze, a duszpasterzom rozsyłał nuty z nowymi melodiami: 1) Liturgię Dmytra Bortniańskiego na trzy głosy; 2) prosty śpiew Liturgii; 3) koncerty i inne utwory Bortniańskiego⁸. Powoływano szkoły diaków, w których uczono już według nowych zasad. Za tym przyszła masowa konfiskata, niszczenie, lub wywóz ksiąg liturgicznych używanych w Cerkwi Grecko-Katolickiej. Biskup Józef w 1852 mówi o 880 służebnikach i ok. 500 trebnikach spalonych w Żyrowicach⁹. W tym samym okresie mowa o 540 egzemplarzach różnych ksiąg skonfiskowanych w diecezji kijowskiej (odesłane do Petersburga) oraz 5808 egzemplarzach w diecezji podolskiej¹⁰.

* * *

Lista bazylianów zajmujących się muzyką cerkiewną (uzupełnienie do wcześniejszych publikacji prof. Jurija Jasinowskiego).

Bazylianie muzycy nazwani w *Pomianniku* (PHB, Pol. F.I.47):

o. Jakub Knyszewicz. Wiemy o nim tylko tyle, że odbył nowicjat w Wilnie. Dalsze jego losy pozostają nieznanne, aż do 1705 roku, kiedy dnia 11 lipca, jako

⁷ *Василіанське душпастирство в XVIII столітті (деякі аспекти)*, http://www.bazylianie.pl/?option=com_content&view=article&id=177.

⁸ *Записки Іосифа Митрополита Литовскаго*. Санкт-Петербургъ 1883, т. III, 37, 39, 46.

⁹ Тамże, 1085–1088.

¹⁰ Ігор Скочиляс. Падіння «Золотого колоса»: Релігійні, соціокультурні й політичні обставини ліквідації Унії на Поділлі (остання чверть XVIII — перша третина XIX століть) // *Ковчег 6* (Львів 2012) 96.

regent muzyki w klasztorze św. Zofii został zamordowany przez Rosjan w Połocku (s. 24)¹¹.

o. Witalij Wasilewski. W 1702 roku opuścił Wilno i zamieszkał w Dubnie. Później mieszkał w Wilnie, Połocku i Żyrowicach, gdzie zmarł w 1710 roku. Przepisywał irmologiony i inne księgi (s. 213–215)¹².

o. Sebastian Dębkowski. Nowicjat odbył w Wilnie i pozostał w klasztorze Świętej Trójcy, sprawując obowiązki regenta muzyki. Ze względu na talent muzyczny nigdy nie był angażowany do innych obowiązków, oprócz śpiewu w cerkwi. Podczas panującej w Wilnie epidemii opuścił Wilno i zmarł w 1710 roku w majątku Świrany (s. 51).

o. Jozafat Czyżewski. Śluby zakonne złożył w 1709 roku w Byteniu. Później przebywał w różnych klasztorach, natomiast zmarł 2 lipca 1720 roku w Mińsku, gdzie był regentem muzyki. Biograf charakteryzuje go następująco: *był muzyk fraktowy, basista. Człowiek cichy, przykładny, nabożny* (s. 200).

o. Jeroteusz Dzwonkowski. Wychował się w rodzinie księdza, a później wstąpił do Zakonu i odbył nowicjat w Wilnie. Był uzdolnionym wokalistą i pracował jako regent muzyki w Połocku, gdzie zmarł w 1704 roku (s. 201)¹³.

o. Filoteusz Wierzbicki. Śluby zakonne złożył w 1719 roku w Byteniu. Później przebywał w klasztorach przy których działała orkiestra (Wilno, Chełm, Boruny, Mińsk, Żyrowice). Był doskonałym wokalistą, a także grał na trąbce (s. 281–282).

o. Karol Matuszewicz. Śluby zakonne złożył 1691 roku w Byteniu w wieku 24 lat. Później parę lat pozostawał w Byteniu ucząc się śpiewu cerkiewnego. W sztuce tej doszedł do takiej doskonałości, że stał się nauczycielem dla innych. Oprócz tego przepisywał irmologiony, których na potrzeby zakonników prowincji litewskiej przepisał osiem lud dziewięć egzemplarzy. Później mieszkał w Żyrowicach, Wilnie, Mińsku, Połocku, Grodnie, Rakowie, Uszaczu. Zmarł 1724 roku w Wilnie. Wszędzie oprócz zwyczajnych obowiązków zajmował się

¹¹ Por.: Ignacy Stebelski. *Chronologia albo porządne według lat zebrane znaczniejszych w Koronie Polskiej y w Wiel. Xięstwie Litew. a mianowicie na Białey Rusi w Połocku dziejów y rewolucyi zwłaszcza tych, które się tyczą tak starodawnego monastyru S. Spasa za Połockiem...* Wilno 1782, s. 407; Jan M. Giżycki. *Bazylikańskie klasztory unickie w obrębie prowincyi białoruskiej...* // *Przewodnik Naukowy i Literacki* 35 (1907) 187; Antoni Zawadzki. *Historia o pozabianiu bazylianów w połockiej cerkwi przez cara moskiewskiego...* Paryż 1863, 14 (przedruk: *Monumenta Ucrainae Historica*, t. V (1702–1728). Romae 1968, s. 14–28); *Diarium excidii monasterii Polocensis patrum Basilianorum cum s. Romana ecclesia unitorum patratu a Serenissimo Moscoviae duce anno praesenti 1705. 11 et 12 Iulii* // *Витебская Страница*, t. I, cz. 1. Витебскъ 1888, s. 562.

¹² W rękopisie znajdują się błędy w paginacji. Podajemy numery stron według zapisu w rękopisie.

¹³ Por.: Борис І. Балик, ЧСБВ. «Катафальк чернечий», s. 295; Dorota Werda. *Bazylianie w unickiej diecezji brzeskiej w XVIII wieku* // *Białoruskie Zeszyty Historyczne* 19 (2003) 112.

pisaniem ksiąg, a kiedy z uwagi na chorobę oczu nie mógł wykonywać tej pracy, zajął się introligatorstwem (s. 36, 128)¹⁴.

o. Pachomiusz Pietuch. Śluby zakonne złożył w 1715 roku w Byteniu. Przebywał w różnych klasztorach, gdzie najwięcej czasu spędzał przy przepisywaniu ksiąg i irmołogionów, bo jak zauważa biograf: *był pisarz polski i ruski wyśmienity*. Zmarł w 1727 roku (s. 146–147).

Innym cennym źródłem dostarczającej nam informacji o bazylianach trudniących się muzyką i śpiewem są protokoły wizytacji przeprowadzanych w klasztorach. Dzięki uprzejmości o. Porfiriusza Pidrucznoho OSBM, głównego archiwisty Zakonu św. Bazylego Wielkiego, mieliśmy okazję zapoznać się z protokołami wizytacji przeprowadzonych w drugiej połowie XVIII wieku w klasztorach na Litwie i Białorusi. W dokumentach tych udało nam się odnaleźć kolejną grupę bazylianów muzyków i śpiewaków.

Bazylianie muzycy i śpiewacy odnotowani w protokołach wizytacyjnych w XVIII wieku (Die Handschriftenabteilung der Österreichischen Nationalbibliothek in Wien, N. 2798, 2799, 3837, 3848, 3849)¹⁵.

o. German Baladowski. Śluby zakonne złożył w 1717 roku w Milczy. Parę lat był śpiewakiem w Antopolu. Później mieszkał w Niskieniczach. Biegłe śpiewał irmołogion¹⁶.

o. Mikołaj Czernikowski. Śluby zakonne złożył w 1728 roku w Byteniu. Przebywał w Wolnej, Mirze, Lubawiczach. Wyróżniał się znajomością śpiewu irmołogiona¹⁷.

¹⁴ Por.: Ignacy Kulczyński. Kronika ihumenow, archymandrytow, fundatorow y protektorow monastyru Grodzienskigo na Kołozy, zakonu S.O.N. Bazylego W. // *Археографическій Сборникъ документовъ относящихся къ исторіи северо-западной Руси издаваемый при управленіи Виленскаго Учебнаго Округа IX* (Вильна 1870), s. 446; Jan M. Giżycki. *Lista opatów bazylikańskich w Grodnie*. Kraków 1905, s. 23; Congregacja XXVI Bialska 1709 (protokoły) // *Археографическій Сборникъ XII* (Вильна 1900), s. 157–158.

¹⁵ Wizytatorzy przy nazwisku czasem umieszczali uwagi typu: *in ruthenismo cum cantu perfectus, in cantu damasceno perfectus, ruthenus optimus et jermoloista* itp. Zapisy te stały się podstawą do utworzenia naszej listy. Niestety, przy lekturze tego obszernego materiału nie zanotowaliśmy z należytą dokładnością numerów kart. Na podstawie posiadanych notatek możemy tylko stwierdzić, że najwięcej uwag na temat zdolności zakonników zapisano w protokołach o. Bazylego Polatyły w latach 1736–1742 (N. 3847). Pomimo braku wymaganego aparatu krytycznego zdecydowaliśmy się na podanie tych nazwisk, ponieważ są one niemal zupełnie nieznane w literaturze dotyczącej historii Zakonu św. Bazylego. Z tego okresu wydrukowano zaledwie jeden pełny katalog Prowincji Trójcy Świętej: *Catalogus Personarum... A.D. 1754...* // Михайло М. Ваврик, ЧСВВ. *Нарис розвитку і стану Василянського Чина XVII–XX ст.* Рим 1979, s. 84–101 (według naszej oceny, w pracy tej, przy odczytywaniu nazwisk z rękopisu popełniono przynajmniej kilka pomyłek).

¹⁶ Por.: *Catalogus Personarum... A.D. 1754...*, 111.

¹⁷ Por.: tamże, 92.

o. January Babiński. Śluby zakonne złożył w 1734 roku w Byteniu, po czym pracował jako regent muzyki w Borunach i Wilnie. Był muzykiem instrumentalistą i wokalistą, a także kompozytorem.

o. Dymitr Butkiewicz. Urodził się na początku lat 1730-tych. Po złożeniu ślubów zakonnych pracował jako duszpasterz w Kobryniu i Nowym Dworze. Przepisywał irmologiony.

diakon Samson Batura. Śluby zakonne ok. 1730 roku w Byteniu. Następnie ponad 10 lat pracował jako regent muzyki w Żyrowicach, po czym wykonywał te same obowiązki w Kobryniu i Jatwiesku. Zmarł w 1758 roku¹⁸.

o. Marcelli Bułharowski. Jako zakonnik *in arte musica ac cantu ecclesiastico damasceno bene exercitatus* pracował jako regent muzyki w Chełmie i Wilnie. Zmarł w 1784 roku¹⁹.

o. Innocenty Głębocki. Śluby zakonne złożył 1736 w Suchowiczach. Przynajmniej sześć lat był regentem muzyki w Żyrowicach, a później powrócił do Suchowiczów, gdzie został przełożonym. W Zakonie był znany jako zdolny muzyk wokalista i trębacz.

o. German Hayko. Śluby zakonne złożył 1730 lub 1732 roku w Chełmie. Później, jako utalentowany muzyk i śpiewak, przynajmniej pięć lat był regentem muzyki w Dermaniu. Po powrocie do Chełma od 1738 roku służył jako kantor. Zmarł w 1754 roku.

o. Piotr Junakiewicz. Śluby zakonne złożył w 1734 roku w Byteniu. Później krótko przebywał w klasztorze św. Zofii w Połocku, a następnie przynajmniej 10 lat pracował przy orkiestrze w Borunach. W późniejszym okresie był duszpasterzem w Kazimierzowie, Suchowiczach i Małaszkwiczach. Był doskonałym chórzystą obdarzonym basem. Zmarł w 1762 roku²⁰.

o. Tadeusz Kmita. Po ślubach zakonnych złożonych w 1734 roku w Byteniu pracował jako regent muzyki w Mińsku, Borunach, Sućkowie, Jatwiesku i Kobryniu. Grał na różnych instrumentach, a przeważnie na organach. Zmarł w 1758 roku²¹.

o. Barnaba Kocielski. Był regentem muzyki w Borunach i Pustynkach Mściwskich. Zmarł w 1755 roku²².

o. Sofroniusz Naumowicz. Śluby zakonne złożył w 1733 roku w Byteniu. Był regentem muzyki w Wilnie. Pracował jako muzyk w Grodnie, Jatwiesku i Małaszkwiczach. Zmarł w 1754 roku.

¹⁸ Por.: tamże, 91.

¹⁹ Por.: tamże, 99.

²⁰ Por.: tamże, 93.

²¹ Por.: tamże, 92.

²² Por.: tamże, 96.

o. Onufry Obrządkiewicz. Jako znakomity organista, w połowie XVIII wieku, grał w Borunach i Żyrowicach²³.

o. Hilarion Pieszko. Urodził się około 1701 roku. Jako trębacz służył w Zakonie przy orkiestrach w Suchowiczach i Żyrowicach. Prawdopodobnie zmarł przed 1742 rokiem.

o. Jan Rożański. Śluby zakonne złożył w 1764 roku. Był wybitnie uzdolniony muzycznie i parę lat służył jako muzyk przy kurii biskupa włodzimierskiego w Kupieczowie. Prawdopodobnie od 1796 roku był regentem muzyki w Chełmie²⁴.

o. Merkury Stanisławski. Śluby zakonne złożył w 1774 roku w Byteniu po czym służył jako muzyk w Antopolu. Następnie był regentem muzyki w Chełmie (w 1793, a może i wcześniej, ze względu na bardzo zły stan zdrowia już nie grał)²⁵.

o. Jakub Trusiewicz. Śluby zakonne złożył w 1752 roku. Później był regentem muzyki w Borunach. Dalsze jego losy nie są znane. Oprócz umiejętności instrumentalnych, śpiewał tenorem. Zmarł w 1783 roku²⁶.

o. Grzegorz Ulski. Śluby zakonne złożył w 1733 lub 1734 roku w Byteniu. Pracował jako regent muzyki w Chełmie i Antopolu. Był wybitnie uzdolniony muzycznie (instrumentalista i śpiewak), ale niestety, ze względu na słaby charakter, prawdopodobnie zmarnował talent.

o. Hieronim Wagiera. Urodził się około 1702 roku. W Zakonie pracował jako muzyk w Jakubstąd, Mińsku, Suchowiczach, Kazimierzowie. W latach 1750-tych, ze względu na zły stan zdrowia, już nie grał. Zmarł w 1756 roku²⁷.

o. Stefan Wiszniewski. Śluby zakonne złożył w 1751 roku. Pracował jako muzyk w Żyrowicach, a następnie prefekt muzyki w Jatwiesku²⁸.

o. Efrem Janiszewski. Śluby zakonne złożył w 1733 roku w Chełmie i od tego czasu przez 10 lat służył w tym klasztorze jako kantor. Po krótkim pobycie w Dermaniu powrócił do Chełma i nadal prowadził tu śpiew cerkiewny. Prawdopodobnie na początku lat 1750-tych opuścił Chełm i został podniesiony na przełożonego w innych klasztorach. Zmarł w 1778 roku, pozostając zapamiętanym jako muzyk, doskonały śpiewak cerkiewny i trębacz²⁹.

o. Fortunat Zyzelicki. Śluby zakonne złożył około 1757 roku. Od 1773 roku przez przynajmniej 15 lat był regentem muzyki w Żyrowicach.

²³ Por.: Catalogus Personarum... A.D. 1754..., 101.

²⁴ Por.: o. I. Пагрило, ЧСВВ. *Василяни Холмської Провінції (1810–1864)* [=Analecta OSBM XIV(XX) 1992, fasc. 1–4], s. 254–255.

²⁵ Por.: Catalogus Personarum... A.D. 1754..., 88.

²⁶ Por.: tamże, 87.

²⁷ Por.: tamże, 98.

²⁸ Por.: tamże, 91.

²⁹ Por.: tamże.

Oprócz tego, przeglądając wspomniane już *Żyтіepysy*, opublikowane przez o. J. Skrutnia, zauważyliśmy, że prof. Jurij Jasinowskiy podał niektórych muzyków wymienionych w tym dokumencie. Uzupełniając ten brak winniśmy zauważyć, że o. Skruteń, ze względu na wybuch wojny, nie opublikował całego dokumentu. Część biogramów wciąż pozostaje w rękopisie i nie zostały przez nas uwzględnione.

Bazylianie muzycy odnotowani w *Żyтіepysach Wasylian* opublikowanych przez o. J. Skrutnia (Analecta OSBM):

o. Wiktor Czarnecki. Do Zakonu wstąpił ok. 1650 roku w Byteniu. W Zakonie służył jako śpiewak, muzyk i ustawnik. Zmarł 1672 w Żyrowicach (s. 496)³⁰.

o. Maurycy Kwiatkowski. Nie posiadamy o nim dokładnych informacji oprócz tego że żył w XVII wieku i był muzykiem (s. 134).

o. Leon Afanasowicz. Świecenia kapłańskie przyjął jako ksiądz diecezjalny, a następnie wstąpił do Zakonu. Po złożeniu ślubów zakonnych był regentem muzyki w Żyrowicach. Zmarł w 1685 roku (s. 509).

o. Hilarion Skrażyński. Był regentem muzyki i kantorem w Żyrowicach, gdzie zmarł w 1664 roku (s. 393)³¹.

o. Dionizy Susło. Nie mamy o nim dokładniejszych informacji, ale wiadomo, że żył w XVII wieku i pracował jako regent muzyki (s. 376).

Do tych nazwisk dodajemy również krótką listę bazylianów trudniących się muzyką, którą ustaliliśmy na podstawie innych dokumentów. Wykorzystano głównie katalogi zakonne z różnych okresów³² oraz inny, duży zbiór biogramów: *Catalogus Alphabeticus Patrum et Fratrum...*³³

Inni bazylianie muzycy z XVIII wieku:

o. Nikodem Grabowski. Śluby zakonne złożył 1773 w Poczajowie, po czym pozostał w tym klasztorze służąc jako kurator orkiestry, muzyk i śpiewak.

³⁰ Por.: Congregacja XIV Żyrowicka 1661 r. (protokoły) // *Археографическій Сборникъ...* XII (Вильна 1900), s. 65.

³¹ Por.: tamże, s. 74.

³² o. Mychajło Skruteń obok już wspomnianego katalogu Prowincji Trójcy Świętej, opublikował pełne katalogi Prowincji Opieki Najświętszej Bogurodzicy na lata 1753/4 i 1776/7 (*Нарис...*, c. 103–123, 155–176). Obszerne fragmenty z katalogu na 1778/1779 opublikował A. Petruszewycz w: *Дополнительные къ Сводной лѣтописи съ 1772 до 1818 года // Литературный Сборник издаваемый Галицко-рускою Матицею* 1897, cz. II. Львовъ 1897, s. 65–71. Katalogi Prowincji Opieki NMP z lat 1773–1779 przechowywane są w Centralnym Państwowym Historycznym Archiwum we Lwowie, Fond 864, o. 1, s. 3217.

³³ Atanazy Piotrowski. *Catalogus Alphabeticus Patrum et Fratrum Ordinis Sancti Basilii Magni Provinciae Polonae... Conscriptus Anno 1766 Die Prima 7-bris v.s. Ovruciae* // Lwowska Narodowa Biblioteka im. W. Stefanyka we Lwowie, fond: Klasztory bazylianów, nr.: 614, 435, 436 (dalej – CA).

o. Dionizy Hołowczyński. Był człowiekiem o wielu talentach i zainteresowaniach. Oprócz uzdolnień muzycznych był także rzeźbiarzem i pisarzem. Do Zakonu wstąpił 1733 roku w Mielcach. Po ślubach zakonnych 13 lat był dyrektorem chóru w Mielcach. Te same obowiązki wykonywał również przez 10 lat w Ławrowie. Później przebywał w Krechowie, Zahorowie, Terebowli, ale nie wiemy, czy pracował tam jako kantor, czy rzeźbiarz. Następnie był dyrektorem chóru w Poczajowie. Wydaje się, że od 1763 roku poświęcił się głównie rzeźbiarstwu w Owruczu, Żółkwi i innych klasztorach. W końcu, już jako emeryt, zamieszkał w Krystynopolu, gdzie zmarł w 1784 roku³⁴.

o. Anastazy Sieniżyński. Śluby zakonne złożył w 1760 roku w Poczajowie. Parę lat służył jako muzyk i dyrygent chóru w Poczajowie. Później mieszkał w Poddębcach i Krechowie.

o. Tarasjusz Tarnawski. Śluby zakonne złożył w 1753 roku w Dobromilu, gdzie pozostał przez najbliższe 14 lat służąc jako muzyk. W latach 1772–1785 był także regentem muzyki w Poczajowie. Zmarł w 1785 roku w Poczajowie³⁵.

³⁴ CA, t. I, 137. Por.: М. Голубець. *Малярі-Василяни на тлі західно-українського церковного малярства XVIII в.* [=Analecta OSBM III (1930), fasc. 3–4], s. 458.

³⁵ CA, t. III, 147.